

Vankeuslain uudistamistyöryhmän 19. kokous

Ajankohta: ti 18.4.2023 klo 9-11.30

Paikka: OM/Teams

Osallistujat: Juho Martikainen, Jani Ratilainen, Jarkko Nieminen, Marko Aittomäki, Heidi Lokasaari, Heli Tamminen, Annika Finnberg, Johanna Hietapakka, Marjatta Kaurala, Paulina Tallroth, Hanna Hemminki-Salin, Petri Laitinen, Minna Saukko, Tomi Tuovinen, Miia Tolvi, Riitta Kari, Anne Kohvakka

Terveystarkastus (24 h)

Työryhmä hyväksyi esitetyn pykäläluonnoksen. Huomiota kiinnitettiin vankeuslain terveystarkastusta koskevien muutosten (lisäresurssitarve) ajankohtaan suhteessa siihen, että vasta vuoden 2025 alusta alkaen tutkintavangit sijoitetaan pääsääntöisesti vankiloihin poliisin säilytystilojen sijaan. Vankeuslain I osan muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2024.

Keskustelua käytiin myös terveystarkastuksen sisällöstä ja päädyttiin siihen, että terveydenhuollon tarve –määritelmä on kattava eikä yksityiskohtainen sääntely ole tarkoituksenmukaista. Itsetuhoisuudesta lisätään maininta perusteluihin.

Resurssien osalta todettiin, että myös Rikosseuraamuslaitoksen osalta rahoitustarve on huomioitu.

Synnyttävän vangin sitominen

Työryhmä hyväksyi esitetyn pykäläluonnoksen. Todettiin, että käsitteet tulee tarkistaa ja selkiyttää perusteluissa siltä osin onko sitomisessa kyse turvaamistoimesta vai voimankäytöstä.

Sähköposti

Sähköpostin käyttö

Työryhmä ei pitänyt lupamenettelyä tarpeellisena.

Työryhmä katsoi, että suljetussa vankilassa tulee käyttää turvallisuussyistä Rikosseuraamuslaitoksen sähköpostia. Avovankilassa sen sijaan oman sähköpostin käyttö on perusteltua. Rikosseuraamuslaitoksen tulee kuitenkin hyväksyä oma sähköposti siten, että kyse ei voi olla esim. anonyymista sähköpostista.

Työryhmä katsoi, että myös varmuusosastolla tulee olla mahdollisuus käyttää sähköpostia koska sähköpostin käyttöä voidaan valvoa kirjeitä vastaavasti ja varmuusosastolla siten matalammalla kynnyksellä. Keskustelua käytiin myös siitä, tulisiko sähköpostin valvontakynnyksen olla matalampi myös ns tehostetun valvonnan osastoilla. Tältä osin todettiin, että asiaan voidaan palata sen jälkeen, kun näiden osastojen toimivuudesta on tehty arviointi.

Keskusteltiin siitä, onko vangille järjestettävä oikeus päästä myös suljetussa vankilassa tarkastamaan henkilökohtaista sähköpostiaan. Keskustelussa päädyttiin siihen, että tarvittaessa tämä tulisi toteuttaa lupamenettelyllä ja valvotusti välttämättömästä syystä. Vankeja tulee myös ohjata siirtämään saapuvat sähköpostit (mm. laskut) tarvittaessa Rikosseuraamuslaitoksen sähköpostiin.

Sähköpostin käytännön järjestelyiden osalta keskustelussa todettiin, että kunkin vankilan tulee voida päättää, miten sähköpostin käyttö toteutetaan. Keskeistä on se, että sähköpostin käyttö on mahdollistettava kaikissa vankiloissa. Vankiloihin tulee varata riittävä määrä ensisijaisesti sellipäätteitä tai yhteiskäytössä olevia päätteitä. Vankien keskinäisen käyttömahdollisuuden tasapuolisuuden vuoksi sähköpostin käyttö tulee perustua varausjärjestelmään silloin kun sellipäätteitä ei ole. Sähköpostin käyttöajat ja varausjärjestelmä määriteltäisiin järjestyssäännössä ja päiväjärjestyksessä. Kiireelliset asiat katsottiin perustelluksi hoitaa tarvittaessa puhelimitse, mikäli sähköpostille ei ole kyseisenä ajankohtana pääsyä. Säännöstä säännönmukaisista sähköpostitse asioinnin ajoista poikkeamiseen ei näin ollen pidetty tarpeellisenä.

Keskusteltiin siitä, miten säädetään sähköpostin käyttö yhteydenpitorajoitusten kohteena olevilla tutkintavangeilla. Tältä osin todettiin, että tuomioistuin/esitutkintaviranomainen päättää yhteydenpitorajoitusten sisällöstä eli myös siitä, sallitaanko yhteydenpito sähköpostitse vai ei. Asia ei siten edellytä erikseen sääntelyä tutkintavankeuslakiin. Sähköpostin käytön valvontaan sovelletaan näissäkin tilanteissa viestinnän valvontaa koskevia säännöksiä.

Keskusteltiin myös siitä, mitä tarkoittaa sähköpostin käytön keskeyttäminen tai epääminen. Kyse on kertaluonteisesta keskeyttämisestä tai epäämisestä turvallisuussyistä, kuten puhelimen käytössä ja tapaamisissakin. Asiaa tulee selventää perusteluissa.

Sähköisen viestinnän valvonta

Todettiin olevan epäselvää, mitä valvontavaltuuksia tietoyhteiskuntakaaresta (nyk. laki sähköisen viestinnän palveluista) seuraa. Vankeuslaissa katsottiin tarpeelliseksi säätää lukemisen ja viestin pidättämisen lisäksi lokitietojen seurannasta sekä läsnä ollen tai kameralla tapahtuvasta valvonnasta. Huomiota kiinnitettiin siihen, että on epäselvää mitä läsnä ollen tapahtuvalla valvonnalla lähemmin tarkoitetaan. Todettiin, että viestin sisältöä ei tällöin lueta.

Keskusteltiin siitä, miten valvonta toteutetaan, jos kyse on vangin henkilökohtaisesta sähköpostista tai henkilökohtaisesta laitteesta avovankilassa. Ratkaisuksi esitettiin sitä, että vanki voisi saada käyttää omaa sähköpostiaan, jos hän etukäteen hyväksyy sen, että hänet voidaan velvoittaa avaamaan sähköpostinsa valvonnan toteuttamiseksi.

Todettiin että työryhmän tulee kuulla valvontavaltuuksien osalta sekä Risen sähköpostijärjestelmän toimintaa, että teknistä toteutusta tuntevia henkilöitä.

Päätösvalta sekä tarkemmat säännökset ja määräykset

Päätösvallan sekä tarkempien säännösten ja määräysten osalta todettiin, että sähköpostin käytöstä ei tarvita erityistä päätösvaltasäätelyä. On kuitenkin säädettävä päätösvallasta, jos suljetussa vankilassa voisi luvanvaraisesti saada tarkastaa oman sähköpostin. Valvontatoimien osalta päätöstoimivalta on säädetty kyseisissä päätösvaltasäännöksissä. Sähköpostin käytöstä ei tarvita myöskään asetussäätelyä eikä määräystä. Käytännön järjestelyt toteutetaan järjestyssääntömääräyksin.

Seuraava kokous

Tiistaina 15.5.2023 klo 13-16 / Teams

- internet ja matkapuhelimet
- valmiuslakiasiat